

an - gréc.; predpona (pred samohláskou)vo význame záporu; pozri a-; tzv. *a záporové, alfa privatum*
An/Anu - jeden z najvyšších *sumerských bohov*, boh nebies; pozri *Enki, Enlil*; tzv. *Biely chrám; Hadad*

[http://it.wikipedia.org/wiki/An_\(mitologia\)](http://it.wikipedia.org/wiki/An_(mitologia))

anabaptizmus - z gréc. *ανα/ana* – „znovu“ + *βαπτισω/baptisó* – „krstiť“; jedno z mnohých reformných kresťanských náboženských hnutí, ktoré vznikli v 16.st.; je to pôvodne ľudová sekta so sociálnorevolučným zameraním; teologicky vyšli jednak zo starších ľudových *kacirstiev*, jednak z U. Zwingliho; anabaptisti nazývaný tiež novokrstenci; pôvod hnutia bol vo Švajčiarsku, Tirolsku, južnom Nemecku a Východnom Frízsku, ale rýchlo sa rozšírilo po celej strednej Európe; zakladateľmi hnutia boli náboženský reformátori ako Ulrich Zwingli a jeho radikálni prívrženci Konrad Grebel a Felix Manz; anabaptisti počas *reformácie* vystupovali ako stúpenci radikálnej obnovy kresťanstva; odmietali *krst* novorodencov, ktorý vyhlasovali za neplatný, a zdôrazňovali vedomé prijatie krstu dospelými veriacimi; odmietali tiež cirkevnú a spoločenskú hierarchiu a hlásali spoločné vlastníctvo; v oboch bodoch boli inšpirovaní myslením *Tomáša Müntzera*; v 16.st. ich vyhnali zo Švajčiarska a juhozápadného Nemecka; odišli do Holandska, severozápadného Nemecka, na Moravu a na Slovensko; v 17.st. ich *protireformácia* z Moravy vytlačila v ďalšej vlně na Slovensko a ďalej na východ (Sedmohradsko); v 18.st. sa presunuli do Sedmohradska odtiaľ do južného Ruska a severnej Ameriky; na územie západného Slovenska a južnej Moravy sa anabaptisti dostali ako vyhnanci z Nemecka; dostali ľudové pomenovanie *habáni*; pozri *Zrkadlo mučeníkov*

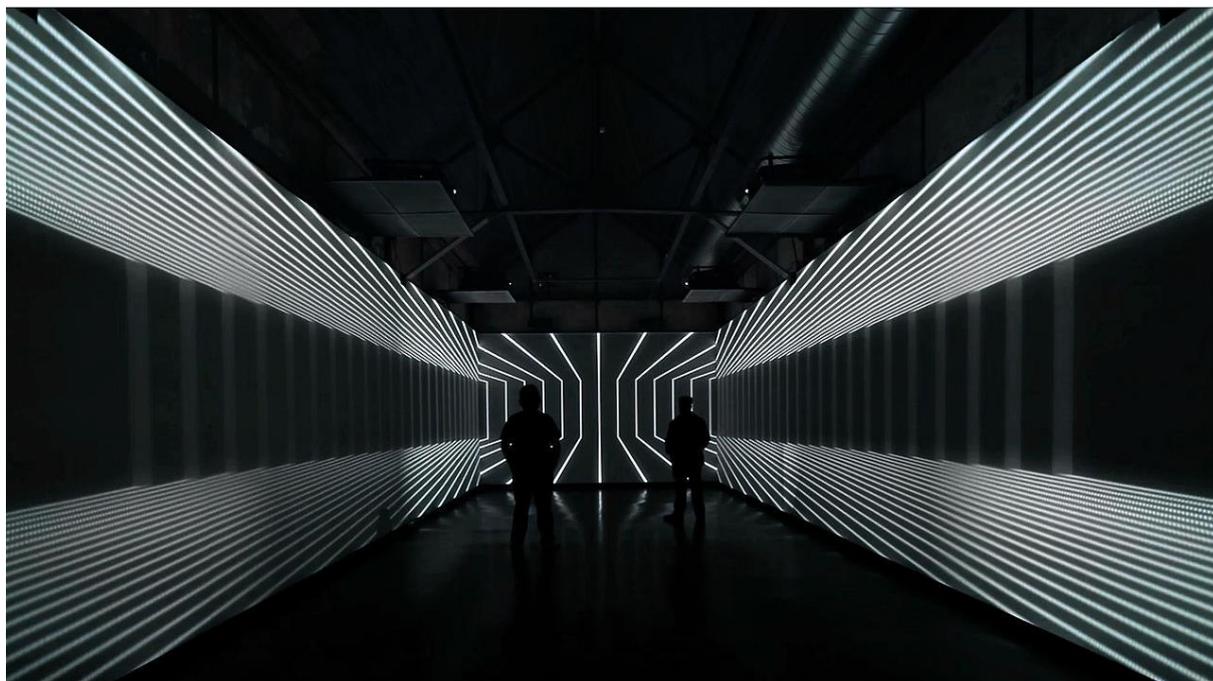
<http://sk.wikipedia.org/wiki/Anabaptizmus>

J. Luyken: Upálenie anabaptistky Frisoni Anneken Hendriks (1685)

Anadolu Refik - (*?); mediálny umelec a dizajnér pracujúci v oblasti živého audio/vizuálneho výkonu, dokonalého zariadenia a fotografovania architektúry; najmä jeho diela preskúmajú priestor medzi *digitálnym* a fyzickým tým, že vytvorí vzťah medzi architektúrou a mediálnym umením; pozri *digitálne umenie, digitálna inštalácia*

<https://tinoshwanemann.wordpress.com/2014/01/13/projection/>

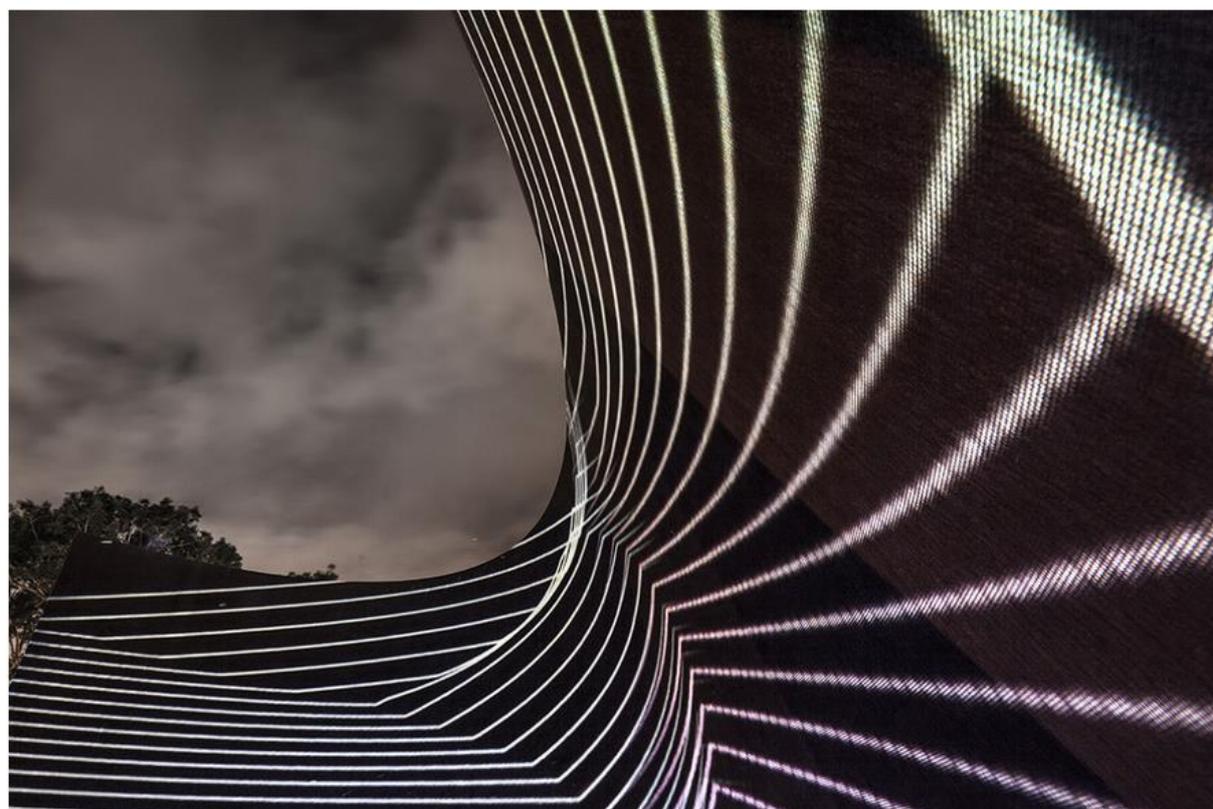
R. Anadolu: Digiálna inštalácia

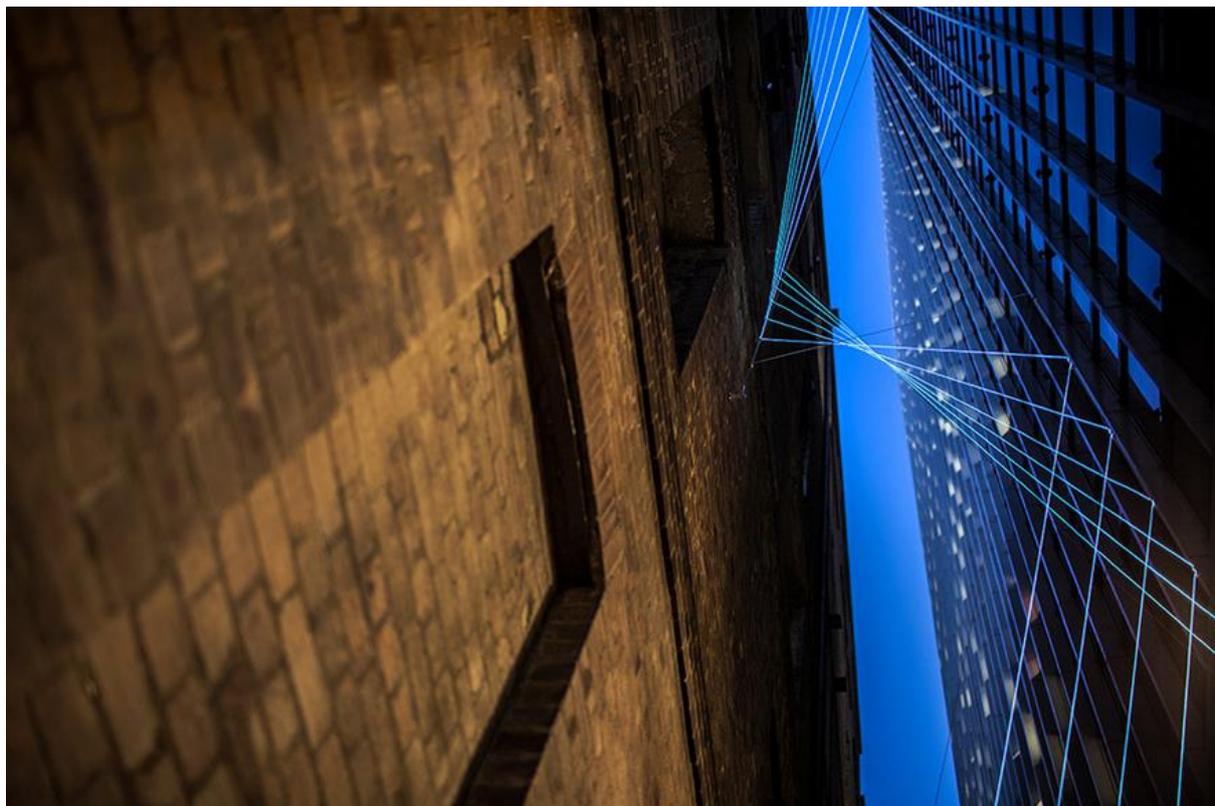
R. Anadolu: Špecifické audio miesto (vizuálna performance, digitálna inštalácia)

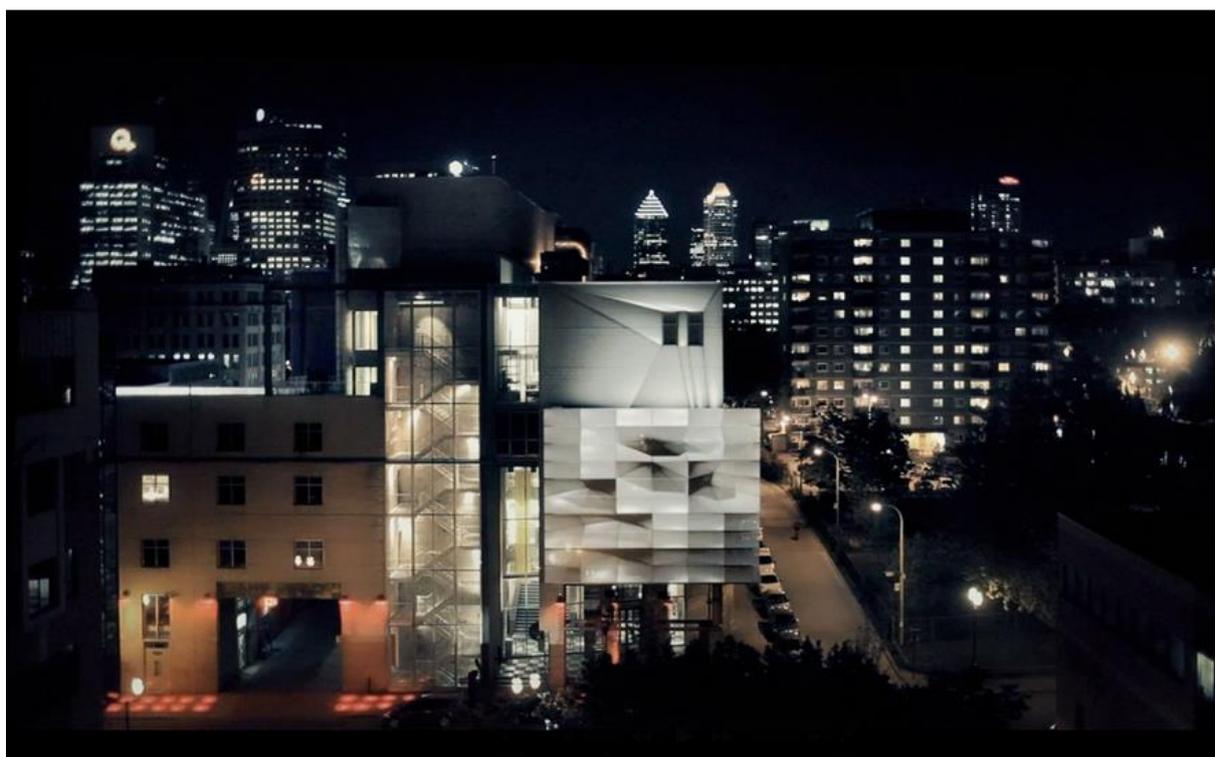
R. Anadolu: Digitálna inštalácia

R. Anadolu: Digitálna inštalácia

R. Anadolu: Digitálna inštalácia

R. Anadolu: Digitálna inštalácia

anaglyf - Slovník cudzích slov: 1. polovypuklý reliéfny sochársky výtvar na nosnej ploche, *poloreliéf*; Baleka v súvislosti s heslom *reliéf* uvádza taliansky názov *mezzo rilievo*
2. v *polygrafii*: *súťaž* dvoch stereoskopických obrázkov, ktorá pri pozorovaní s okuliarmi so sklami v *doplňkových farbách* poskytuje *priestorový* dojem

anagram - 1. nové slovo, ktoré vzniklo preskupením písmen v základnom slove; princíp *hádanky*, prešmyčky; pozri *Nostradamus*

2. *anagranonym*

porovnaj *anonym*, *pseudonym*, *grafonym*; pozri *signatúra*, *podpis*

anagranonym - *pseudonym* na základe *anagramu*, vytvorený z mena prešmyčkou

Anahita - staroperzské meno iránskej bohyne, ktorá sa neskoršie objavuje pod menom Aredvi Sura Anahita (prívlastky: „vlhká, silná, nepoškvrnená“); ide o kozmologické vodné božstvo (hnojenie zeme prietokom vody z fontán vo hviezdach), preto je spojené s plodnosťou, liečením a múdrosťou; Anahita je vnímaná ako „zlatá matka“ a dievčenská bojovníčka; grécki a rímski historici ju spomínajú ako Anaitis a zaraďujú ju do vlastného panteónu; jej urartským náprotivkom je bohyňa plodnosti a múdrosti *Arubani/Aruban*; Anahita vznikla v *Babylone*, a sa šírila do starovekého Egypta, kde bola zobrazovaná ako ozbrojená bojovníčka; Gréci ju spájali buď s *Aténou* alebo *Afroditou*; jej kult prenikol do na Blízky východ, kde bola spájaná s kanaánskou bohyňou *Anat*; kult sa rozšíril do Arménska, Perzie a rôznych častí západnej Ázie; Anahita často zobrazovaná so zlatou šatkou, hranatými zlatými náušnicami, drahokamovým diadémom a zakrytá zlatým vyšívaným plášťom; niekedy riadi voz ťahaný štyrmi bielymi koňmi, ktoré symbolizujú vietor, dážď, mraky a krúpy; obetované jej zelené ratolesti a biele jalovice; jej kult spojený s *chrámovou prostitúciou* (pozri *hieros gamos*); Arméni titulovali Anahitu „Veľká Pani Anahita, sláva a darkyňa života nášho národa, matka triezvosti, a dobrodinka ľudstva“; jej urartským náprotivkom je bohyňa *Arubani*; pozri *zoroastrizmus*

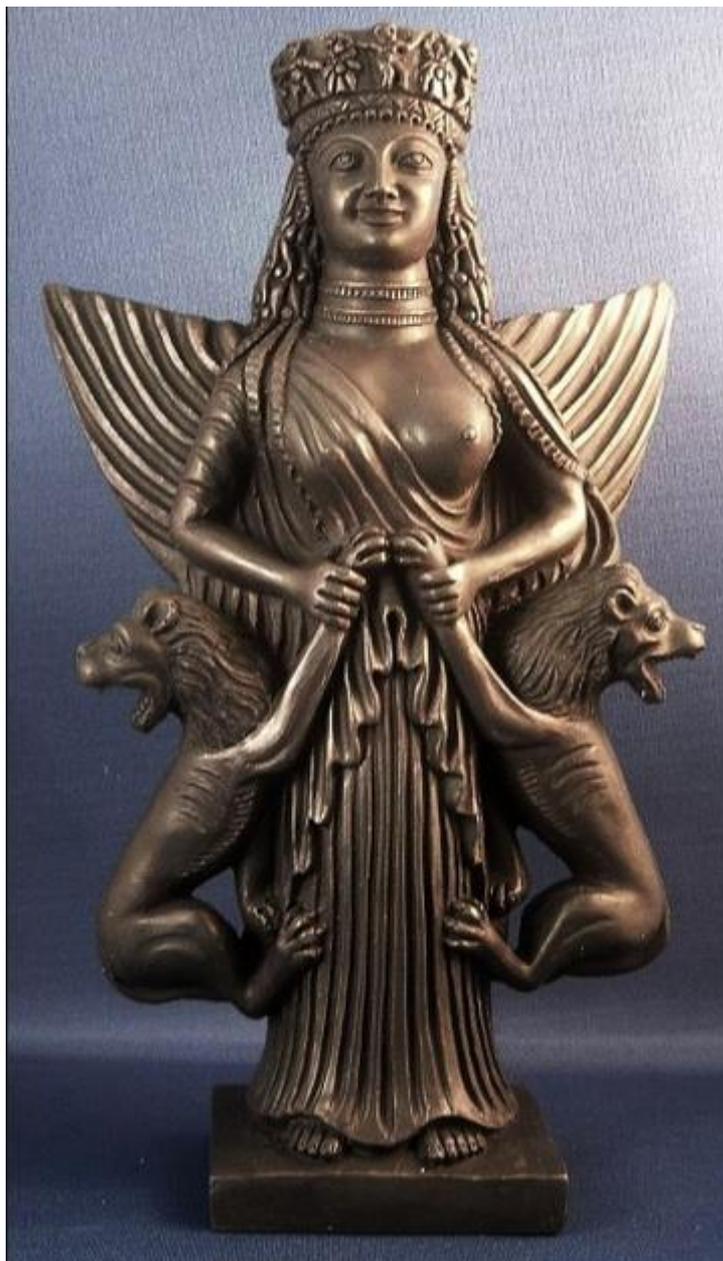
https://www.google.sk/search?q=anahita+goddess&espv=2&biw=1844&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CB0QsARqFQoTCLGF18vUI8gCFcm_cgod6iEDKw

<http://archi-west.tripod.com/anahita.htm>

<http://cy.wikipedia.org/wiki/Anahita>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Anahita>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/An%C3%A1hit%C3%A1>

Bohyňa Anahita, kráľovná šeliem a pani levov (bronz)

Bohyňa Anahita (strieborná sasánska váza, 4.-6.st.)

anachoréza - z gréc. an = zápor; chóres – „krajina“; „forma odboja poľnohospodárskeho obyvateľstva Egypta helénskeho obdobia počas rímskej nadvlády (úteky z miesta)

anachoréta - Slovník cudzích slov: človek žijúci z náboženských príčin v osamelosti odriekavým spôsobom života; *pustovník*; pôvodne účastník *anachorézy*; pozri *lavra*; porovnaj *eremita*, *stylita*, *Thébais*

anachronizmus, anachronický - kladenie určitej udalosti, javu či osoby do inej doby, ako patrí; napr. list papiera pripevnený ako *titulus* na Kristovom kríži alebo *kniha* v rukách evanjelistov

A. Van Dyck: Krucifix
G. Reni: Sv. Ján Evanjelista (1575-1642)

J. Fouquet: Bitka o Jericho (1415-1420)

Anaitis - perzská bohyňa prostitúcie, stotožňovaná s *Artemis Persike*; pozri *iránski bohovia*; *prostitúcia*

anály - z lat. *annus* – „rok“ > *anales* – „týkajúci sa roka“; latinský názov pre *letopisy*;

analytická metóda - metóda založená na rozboře; v *pamiatkovej starostlivosti* postup presadzujúci historické a dokumentárne hľadisko viditeľným zachovaním vývojových vrstiev diela, tj. pamiatka má zostať iba v podobe, akej sa zachovala bez doplnkov a rekonštrukcií, ale zato so všetkými stopami historických úprav, doplnkov a prestavieb (kladný význam v reakcii na škodlivosť *purizmu*); pamiatku chápe ako celok, ktorého vývoj sa neuzatvoril, ale je stále dotváraný; v konečnom dôsledku však hrozilo nebezpečenstvo, že pamiatka sa stane vzorníkom rôznych konzervačných zásad a sond; tak analytická metóda nakoniec nebola schopná chápať celistvosť pamiatky a dávala prednosť vývojovým jednotlivostiam; metóda vychádzala z teórie rak. historika A.Riegla; jej náprotivkom je *syntetická metóda*; porovnaj *anastyulóza*; pozri *obnova pamiatok*

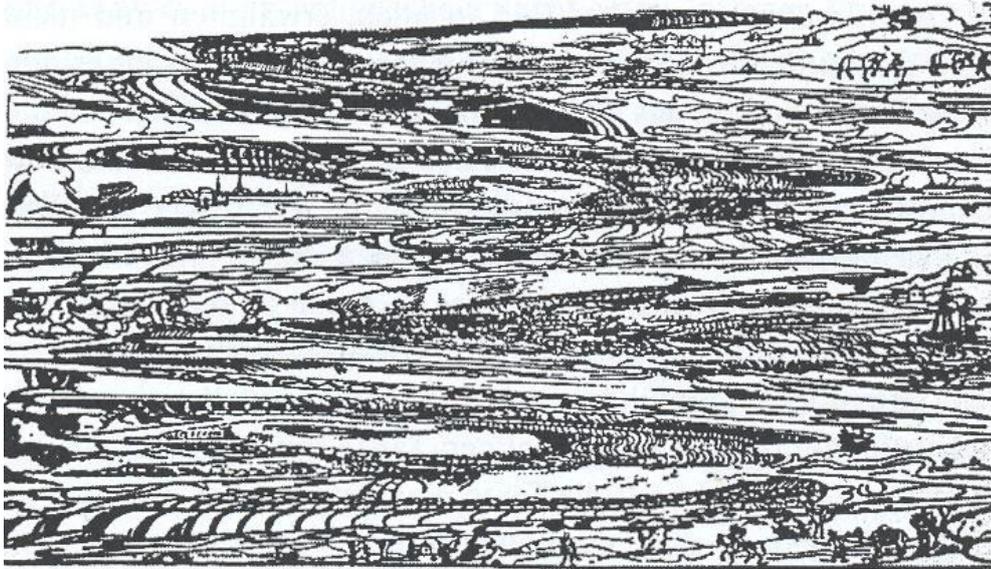
analytický - rozčleňujúci, rozkladajúci

analytický kubizmus - *kubizmus analytický*

anamorfóza - z gréc. *anamorfózis* – „pretvorenie“

1.skreslenie *proporcií* na základe zobrazenia s určitým uhlom pohľadu (*zorný uhol*); odchýlky od správnych proporcií, ktoré takto vznikajú, je možné korigovať skracovaním apod. (skreslenie pri

pohľadu na vysoko postavené sochy korigované napr. skrátením jej spodnej časti); pozri *Cinema Scope*, *perspektíva*, *optický klam*; *perspektíva*; porovnaj *paralaxa*
2. v *renesancii* a najmä v maliarskom *manierizme* 16.-17.st. extrémna *perspektíva* s bočným uhlom pohľadu v blízkosti *priemetne*; (Leonardo da Vinci, C. Antonisz, H. Holbein Ml., E. Schön)

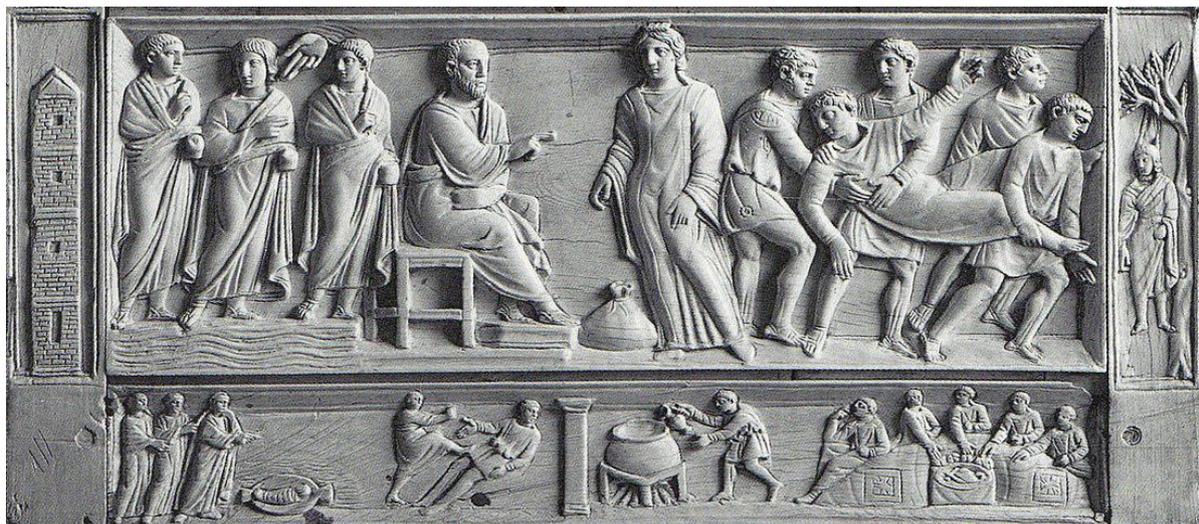

E. Schön: Anamorfické figúry v krajine (1535)

D. Milly: Dlhé pole

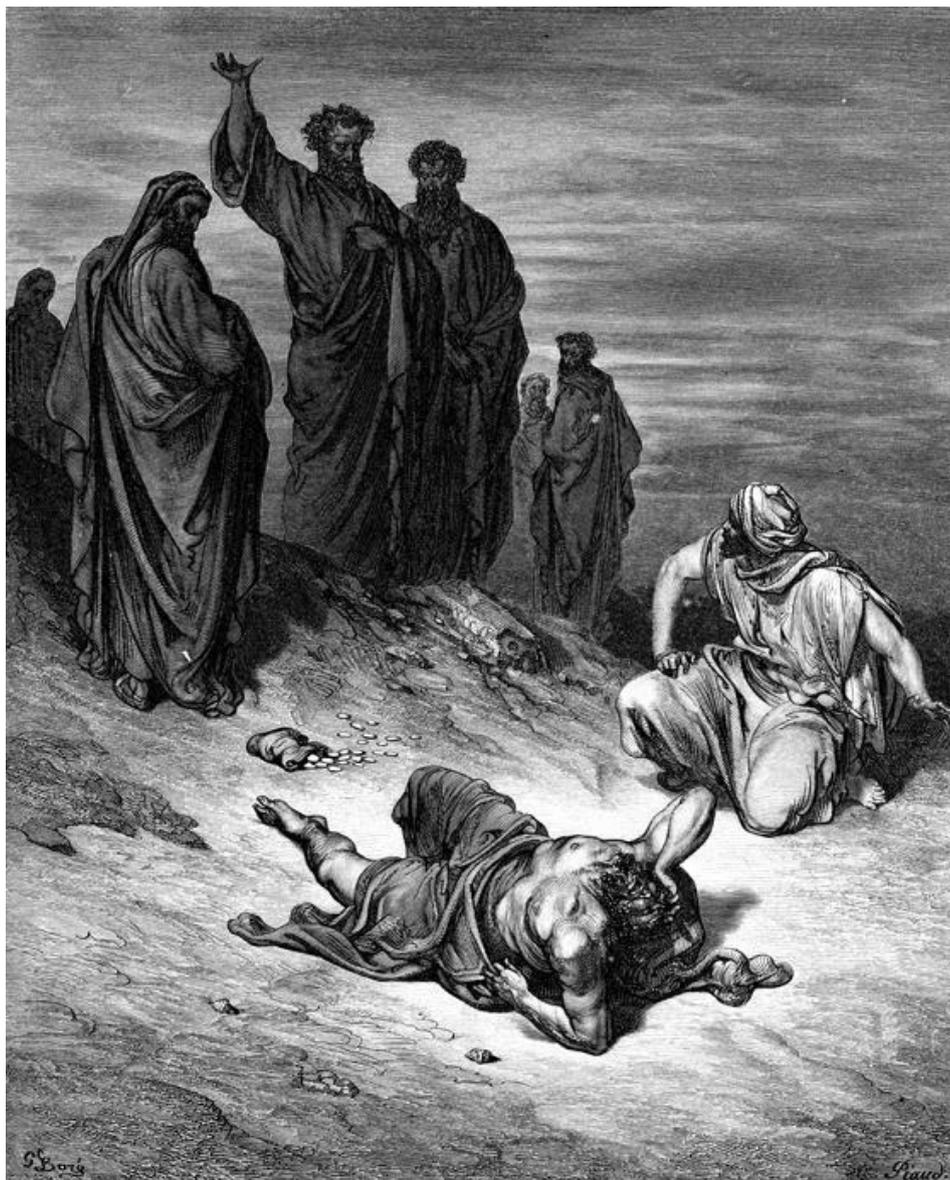
Ananiáš a Safira - (*Skutky apoštolov 4,32*); Ananiáš spolu so ženou *Safirou* boli členmi ranej cirkvi v *Jeruzaleme*; tí nepovažovali svoj majetok iba za svoj vlastný, ale časť z neho poskytovali na pomoc tým, ktorí boli v núdzi; Ananiáš a Safira predali po vzore Barnabáša svoj pozemok, ale tajne zapreli časť výnosu; Ananiáš ukázal svoj dar apoštolovi Petrovi a ten ho obvinil, že klame nie ľuďom ale Bohu; keď bola jeho nepoctivosť odhalená, padol mŕtvy k zemi; o tri hodiny prišla jeho manželka, ktorá opäť zaklamala o cene pozemku; zomrela aj ona

Ananiáš a Safira (detail slonovinovej lipsanotéky z Brescie, koniec 4.st.)

Raffaello: Smrť Ananiáša (1515)

G. Doré: Smrť Ananiáša (drevoryt, 1866)

Ananiáš z Damasku - (*Skutky apoštolov 9,10-16*); jeden z učeníkov, *apoštol* v Damasku; o Ananiášovi je známo iba to, že mal žiť v Damasku a mal účasť na udalostiach okolo obrátenia apoštola Pavla na kresťanskú vieru; pozri *apoštol Pavol* - Ananiáš vracia Pavlovi zrak; *biblia*; *krst*, *Nikodémovo evanjelium*

P. da Cortona: Ananiáš vracia Pavlovi zrak (1631)

Ananta – „Nekonečný“; jedno z mien *kozmickeho hada*: Šéšu; pozri *indickí bohovia*

anonym - meno napísané obrátene, napr. KEBOS-SOBEK; pozri *podpis, signatúra, značka*; porovnaj *anonym, anagram, anagramonym*

anarchia - *chaos, zmätok*

anarchizmus - 1.odmietanie alebo zľahčovanie akéhokoľvek poriadku alebo autority; vo výtvarnej oblasti pozri *bohéma, provos, futurizmus, graffiti*

2.politické teórie odmietajúce akúkoľvek autoritu, štátnu moc a právny poriadok, hlásajúce neobmedzenú slobodu jednotlivca

<http://it.wikipedia.org/wiki/Anarchia>

Anakreón -

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Anakre%C3%B3n>

J. H. Tischbein St.: Smiešny Anakreón

ananás - pozri *plody*

J. van Os: Zátišie s kvetmi, plodmi a hydinou (1774)

J. F. van Dael: Doska s plodmi (1801-1802)

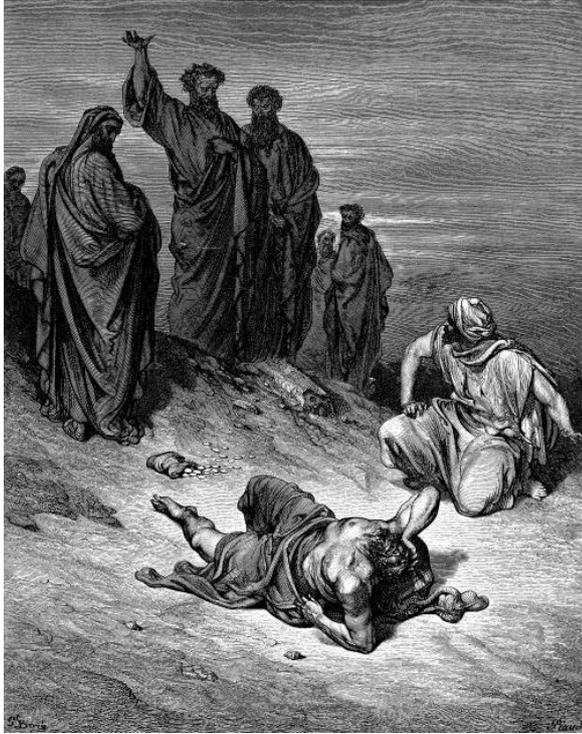

E. Landseer: Brazílski kosmáči (1842)

Ananiáš - v *Skutkoch apoštolov* (5,1) člen ranej cirkvi v Jeruzaleme, ktorý dal príspevok do spoločného fondu menej, ako predstieral; keď bol jeho skutok odhalený, padol k zemi mŕtvy; pozri *biblia*

http://it.wikipedia.org/wiki/Morte_di_Anania

[https://www.google.sk/search?q=Morte+di+Anania&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=3PTzhjDQZvx4XM%253A%253Bdf3zCDBNfwXIvM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.corriere.it%25252Fgallery%25252Fcultura%25252F02-2010%25252Fmatteo_ricci%25252F1%25252Ffotogallery-corriere-sera_5f02d130-2203-11df-8195-00144f02aabe.shtml&source=iu&pf=m&fir=3PTzhjDQZvx4XM%253A%252Cdf3zCDBNfwXIvM%252C_&usg=__8L8drDgFYgxI8_uL5_m156_CxpE%3D&dpr=1&ved=0CEUQyjc&ei=4Li-VOPzAqPD7gay64CwDQ#imgdii=&imgcr=3PTzhjDQZvx4XM%253A%3Bdf3zCDBNfwXIvM%3Bhttp%253A%252F%252Fimages2.corriereobjects.it%252Fgallery%252Fcultura%252F2010%252F02_Febbraio%252Fmatteo_ricci%252F1%252Fimg_1%252F14_jean-lefebvre-\(la-morte-di-anania\)_672-458_resize.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.corriere.it%252Fgallery%252Fcultura%252F02-2010%252Fmatteo_ricci%252F1%252Ffotogallery-corriere-sera_5f02d130-2203-11df-8195-00144f02aabe.shtml%3B663%3B458](https://www.google.sk/search?q=Morte+di+Anania&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=3PTzhjDQZvx4XM%253A%253Bdf3zCDBNfwXIvM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.corriere.it%25252Fgallery%25252Fcultura%25252F02-2010%25252Fmatteo_ricci%25252F1%25252Ffotogallery-corriere-sera_5f02d130-2203-11df-8195-00144f02aabe.shtml&source=iu&pf=m&fir=3PTzhjDQZvx4XM%253A%252Cdf3zCDBNfwXIvM%252C_&usg=__8L8drDgFYgxI8_uL5_m156_CxpE%3D&dpr=1&ved=0CEUQyjc&ei=4Li-VOPzAqPD7gay64CwDQ#imgdii=&imgcr=3PTzhjDQZvx4XM%253A%3Bdf3zCDBNfwXIvM%3Bhttp%253A%252F%252Fimages2.corriereobjects.it%252Fgallery%252Fcultura%252F2010%252F02_Febbraio%252Fmatteo_ricci%252F1%252Fimg_1%252F14_jean-lefebvre-(la-morte-di-anania)_672-458_resize.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.corriere.it%252Fgallery%252Fcultura%252F02-2010%252Fmatteo_ricci%252F1%252Ffotogallery-corriere-sera_5f02d130-2203-11df-8195-00144f02aabe.shtml%3B663%3B458)

G. Doré: Smrť Ananiáša (19.st.)

anastáza/anastazis - lat., gréc. anastasis – „zmŕtvychvstanie“

Slovník cudzích slov: zobrazenie *zmŕtvychvstania*, najmä vo východnom náboženskom okruhu; pozri *byzantské umenie, pravoslávie*

Heinz-Mohr: typ zmŕtvychvstania východného kresťanského okruhu; anjel otvára oblohu; zem je zastúpená divými zvieratami, more zosobnené ženou s *rohom hojnosti*, ktorú obklopujú morské obludy, ktoré zo svojho vnútra vydávajú mŕtvych

Becker: obraz Kristovho zmŕtvychvstania v *byzantskom umení*, najmä od 11.st.; znázorňuje predovšetkým *Zostup do pekiel*; Kristus je zobrazovaný v predpeklí a nad spútaným *Satanom* k sebe priťahuje *Adama* a *Evu* a ďalšie starozákonné postavy; v *sarkofágovom umení* anastazis symbolicky znázorňoval víťazný kríž bez tela s *Kristovým monogramom*

Anastasis (freska z kostola Chora v Istanbuli, Turecko, 1315-1320)

Anastázia - (☩304); narodená v Ríme, zomrela v Sirmiu, Srbsko; *patrónka* proti chorobám hlavy a bolestiam prs; Anastázia patrí od raného stredoveku k najuctievanejším svätcom cirkvi; hrob mučienice bol v *Konštantínopole*, avšak jej pozostatky sú uctievané aj v kostole sv. Anastázie v Ríme, ktorý je jej zasvätený; Anastázie sa narodila ako dcéra pohana a kresťanky v Ríme; venovala sa po skoršej smrti svojho brutálneho manžela, ktorý ju urobil život peklom, starostlivosťou o uväznených kresťanov; peniazmi zo svojho vdovského vena si kupovala od väzenských dozorcov prístup do žalárov; hlboký duchovný stav spájala Anastáziu s jej duchovným vodcom Chrysogonom; keď ten bol zatknutý Diokleciánovými prenasledovateľmi kresťanov a odsúdený na smrť pre svoju kresťanskú vieru, sprevádzala ho Anastázie k miestu popravy v Aquilei v severnom Taliansku; tam ju zatkli a vsadili do žalár v Sirmiu, vtedajšom hlavnom meste Ilýrie (dnes Chorvátsko); po početných mukách ju odsúdil nakoniec sudca na smrť; Anastáziu vysadili na deravú loď a pustli na voľné more, ale loď sa nepotopila; nato bola odsúdená na smrť upálením, ktorú podstúpila v Sirmiu; Anastázia bola vzývaná o pomoc pri bolestiach hlavy a prs alebo v duševnej núdzi; Anastázia máva u seba na zobrazeniach palmu, meč, nožnice a nádobu s masťou (vázou); bolo znázorňované aj jej mučeníctvo: Anastázia na hranici alebo uviazané pri kole; pravoslávna cirkev uctieva Anastáziu ako veľkú mučenicu, zvyčajne nazývanú ako „Anastasia doručovateľka elixírov“, „Anastasia liečiteľka“ alebo „Anastasia zo Sirmium“; je často vzhľadom k epitetom nazývaná ako „Vysloboditeľka z dlhopisov“ a „Osloboditeľka od elixírov“, pretože k nej sa obracali pod ochranu pred jedom a inými škodlivými látkami; jej príhovoru boli pripísané s ochranou veriacich z jedom a inými škodlivými látkami; podľa Synaxarionu bola dcérou pohana Praepextata a kresťanky Fausty; pozri *kresťanskí svätci*

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Anastázia (Norimberská kronika, 1440-1514)

Anonym: Veľká mučenica Anastazia, doručovateľka elixírov (byzantská ikona, 14.-15.st.)

Anastasius I. - (†401); *pápežom* od 399 do svojej smrti v roku 401; narodil sa v Ríme; odsúdil spisy alexandrijského teológa *Origena* krátko po ich preklade do latinčiny; v 400 zvolal koncil na ktorom bol Origen označený za neverného katolíckej cirkvi; okrem toho povzbudzoval katolíkov v severnej Afrike v boji proti *donatizmu*; nariadil kňazom, aby čítali evanjeliá postojacky so sklonenou hlavou; medzi jeho priateľmi boli *Augustín*, *Hieronymus* a *Paulinus*; Hieronymus ho označil za svätého; pozri *kresťanskí svätci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Pope_Anastasius_I

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Anastasius I. pápež (Norimberská kronika, 1493)

anastylóza - v *pamiatkovej starostlivosti* označuje nové uloženie pamiatky zachovanej v rozloženom stave; druh *reštitúcie*; pozri *konsolidácia pamiatky, obnova pamiatok*

anasyrma, anasyromenos - gréc. ἀνασύρμα/anásyrma; z ana – „nahor, proti, dozadu“ + smyrna – „sukňa“; množné číslo ἀνασύρματα /anasyrmata; tiež ἀνασύρμος/anasyrmós

www: anasyrma je rituálne *gesto* zdvihnutia sukne; používalo sa v spojení s náboženskými rituálmi, *erotikou* aj oplzlými vtípmi; termín sa používa pre zodpovedajúce umelecké diela; anasyrma sa líši od exhibicionistického obnažovania, ktoré slúži na vlastné sexuálne uspokojovanie, lebo sa vykonáva pre efekt divákov; anasyrmou môže byť vlastné odhaľovanie genitálií alebo zadku; slávnym príkladom tohto prípadu je *Afrodite Kallipygos* (v preklade „Afrodita s najkrajším zadkom“); v mnohých tradíciách má toto gesto *apotropajný* charakter ako výsmech alebo prostriedok na odvrátenie nadprirodzeného nepriateľa; anasyrma ako žartovný rituál a intímneho obnažovania bol bežný v kulte *Demeter* a *Dionýza* a *eleuzínskych mystérií*; grécky historik Apollodorus z Atén, že anasyrma mal svoj pôvod v rituálnych žartoch počas sviatkov plodnosti *thesmoforií* na počesť Demeter a Persefone; podľa inej verzie mýtu bohyňa Bauby rozosmiala Demeter tým, že vystavila seba na posmech rituálnym gestom „dvihnutia sukne“; rad terakotových sošiek z Priene, gréckom meste na západnom pobreží Malej Ázie, zvyčajne onačených ako Bauby alebo Baubos predstavujú nahé ženské telo ako tvar zjednotený v dolnej časti brucha; ide o náprotivky k falov s očami, ústami a niekedy aj nohami, ktoré sú poňaté ako sošky; terakotové sošky *hermafroditov*, tzv. *anasyromenos* predstavujú postavy s ženskými prsiami, v dlhom odeve, ktorý dvíhajú a pritom odhaľujú mužské genitálie; sošky boli nájdené od Sicílie až po Lesbos a siahajú od neskorého klasicizmu (5.-4.st.pr.Kr.) do raného helénskeho obdobia (3.st.pr.Kr.); anasyromenos čerpali z oveľa skoršej východnej ikonografie, kde boli používané pre ženské božstvá; staroveká literatúra uvádza, že predstavujú cyperské *androgýnne* božstvo *Aphroditus*, prípadne formu *Astarty*, ktorého kult bol prinesený do pevninského Grécka medzi 5.-4.st.pr.Kr.; ukázalo sa, že falus mal *apotropajnú* magickú silu na odvrátenie „zlého oka“ (pozri *urieknutie*) alebo závidia a prepožičiavalo *šťastie*; je mnoho historických dôkazov, ktoré naznačujú, že gesto anasyrma malo dramatický a nadprirodzený účinok, pozitívny aj negatívny; *Plínius Starší* píše, že *menštrujúca* žena, ktorá odhaľuje svoje telo môže zaplašiť krupobitie, tornáda a blesky; ak do pásu nahá chodí po poli, húsenice, červy a chrobáky napadnú klasy; podľa *folklóru* ženy zdvihli sukne a naháňali nepriateľov v Írsku a Číne; v inom príbehu uvedenom v írskych novinách, žena zahrnala niekoľko mužov, keď odvrátená ukazovala svoj zadok na útočníkov; podľa balkánskeho folklóru, keď veľmi pršalo, ženy bežali do polí a dvíhali sukne, aby vydesili bohov a ukončili dážď; v La Fontenových *Nouveaux Contes* (1674) je démon zahnaný pri pohľade na ženu zdvíhajúcu sukňu; do tohto okruhu patria rezbárske práce, ktoré boli bežné na stredovekých kostoloch v severnej Európe a na Britských ostrovoch; pozri *hermafrodit*

-anasyromenos boli figúrky s ženskými prsiami, ktoré dvíhajú sukňu a pritom odhaľujú mužské genitálie; sošky boli nájdené od Sicílie až po Lesbos a siahajú od neskorého antického klasicizmu (5.-4.st.pr.Kr.) do raného helénskeho obdobia (3.st.pr.Kr.); anasyromenos čerpali z oveľa skoršej východnej ikonografie, kde boli používané pre ženské božstvá; staroveká literatúra uvádza, že predstavujú cyperské *androgýnne* božstvo *Aphroditus*, prípadne formu *Astarty*, ktorej kult bol prinesený do pevninského Grécka medzi 5.-4.st.pr.Kr.; ukázalo sa, že *falus* mal *apotropajnú* magickú silu na odvrátenie „zlého oka“ (pozri *urieknutie*) alebo závesti a prepožičiaval *šťastie*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Anasyrma>

<http://awakeningwomen.com/2010/05/17/if-you-give-up-your-joy-you-give-up-your-power/>

http://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&hl=sk&prev=/search%3Fq%3DBauby%2Ba%2BDemeter%26espv%3D210%26es_sm%3D93%26biw%3D1853%26bih%3D995&rurl=translate.google.sk&sl=en&u=http://awakeningwomen.com/2010/05/17/if-you-give-up-your-joy-you-give-up-your-power/&usg=ALkJrhizeWihQeXLZ7JZnXg4johD6DnrPA#sthash.5wucxIEA.dpuf

<http://eu.wikipedia.org/wiki/Androginia>

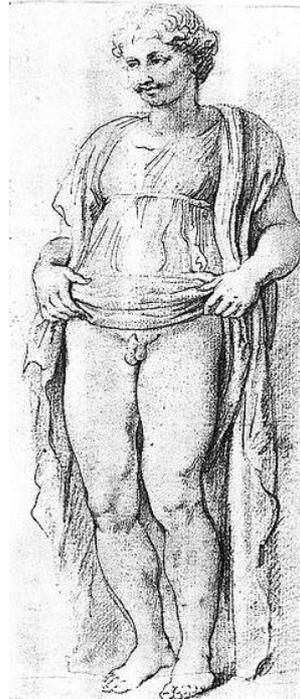
<http://en.wikipedia.org/wiki/Anasyrma>

http://en.wikipedia.org/wiki/Apollodorus_of_Athens

Afrodite Anasyrma (grécka antická socha)

Afrodite Kallipygos (kópia helenistickej sochy)

Ch. Eisen: Anasyma vydesila diabla (ilustrácia z Papefiguière od La Fontaina, 1896)
 Neznámy autor podľa P. P. Rubensa: Hermafrodit anasyromenos (17.-18.st.)

Anat - západosemitská (*kanaánska*) bohyňa plodnosti, ženský náprotivok boha *Baala*; od 17. st.pr.Kr. aj egyptská bohyňa ochrankyňa pred divými zvieratami a bohyňa vojny; pozri *semitské a kanaánske božstvá, egyptskí bohovia; bohovia vojny; bohovia plodnosti*

Jordan: „Pani hory“; *kanaánska* a *fenická* bohyňa (severný Izrael, Libanon, Sýria); bohyňa plodnosti a vojen; uctievaná od predhistorických čias, približne od 2500 pr.Kr. do 200 po Kr. alebo ešte neskoršie; jej synonymami sú *Antit*, *Anta* (egyptsky) alebo *Attá*; centrami jej kultu boli *Ugarit* a veľa ďalších miest, najmä poľnohospodárskych stredísk, pozdĺž východného pobrežia Stredozemného mora; zachoval sa rad *voťvnych* nápisov na hlinených tabuľkách a *hieroglyfický* nápis na *stéle* z Bétšanu a d.; Anat bola pôvodne najmocnejšou bohyňou západnej časti Prednej Ázie; bola uctievaná ako bohyňa plodnosti a *lásky*; zobrazovaná ako nahá žena so zdôraznenými ňadrami a pohlavím, niekedy s *krídlami*; vlasy mala často upravené ako bohyňa *Hathora*, s ktorou bola často spájaná (na hlave koruna zdobená snečným kotúčom a s dvoma kravskými rohmi); niekedy označovaná za „matku bohov“ (pozri *matky- bohyne*) a Pani nebies; popri svojej roli bohyne plodnosti mala aj úlohu mladej a agresívnej bohyne vojen; túto úlohu získala najmä v Egypte (*Anta*) na sklonku Strednej ríše (2200-1500pr.Kr.) a najmä počas vpádu *Hyksósov* (ázijských semitských kmeňov) počiatkom 17.st.pr.Kr.; vtedy bohyňa *Anta* zaujala prvoradé miesto v *Dolnom Egypte* a v sídelnom meste *Tanis/Džaanet* mala svoj chrám; Egypťania ju stotožňovali s dcérou boha slnka *Rea*; k jej *atribútom* patrila *kopija*, *štít*, a vojnová *sekera*; panovníka Ramsesa II. natoľko upútala, že svoju dcéru pomenoval „dcéra Anat“ (Bin-Anat); Ramses III. Anat nazval svojim „štítom“ v bitke; v *kanaánskej* mytológii Anat vystupovala ako sestra a manželka *Baala* a *Elova* dcéra; *stéla* z *Ugaritu* (Rás Samrá) ju označuje ako „kráľovnú nebies a pani všetkých bohov“; Anat je známa aj ako „panna Anat“; to nebránilo tomu, aby bola bohyňou násilia, keď „sa po kolená brodila v krvi“; spolu s bohyňami *Atirat* a *Ašerat* tvorila *triádu* plodnosti (pozri *trojica*); v klasickej *kanaánskej* legende o boji *dobra* a *zla*, ktorý reprezentujú *Baal* a jeho večný súper *Moot*, nachádza Anat Baalovu mŕtvolu a dopadne jeho vraha *Mota*; rozsekne jeho telo na dve časti, rozdrví ho, spáli a napokon zasadí do zeme (porovnaj egyptský príbeh *Éset* hľadajúcej telo svojho manžela *Usírewa*, ktorého telo roztrhal na kúsky jeho zlý brat *Sútech*); ide o variáciu na všeobecnú tému späť v inom prostredí s božstvami vegetácie; Anat vystupuje aj v legende O Danielovi a Aquatovi, v ktorom vyslala *orla*, aby zahubil mladého lovca, ktorý jej odmietol darovať svoj kúzelný luk; pozri *bohovia plodnosti, bohovia lásky, bohovia vojny, egyptskí bohovia, božská trojica; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Anat>

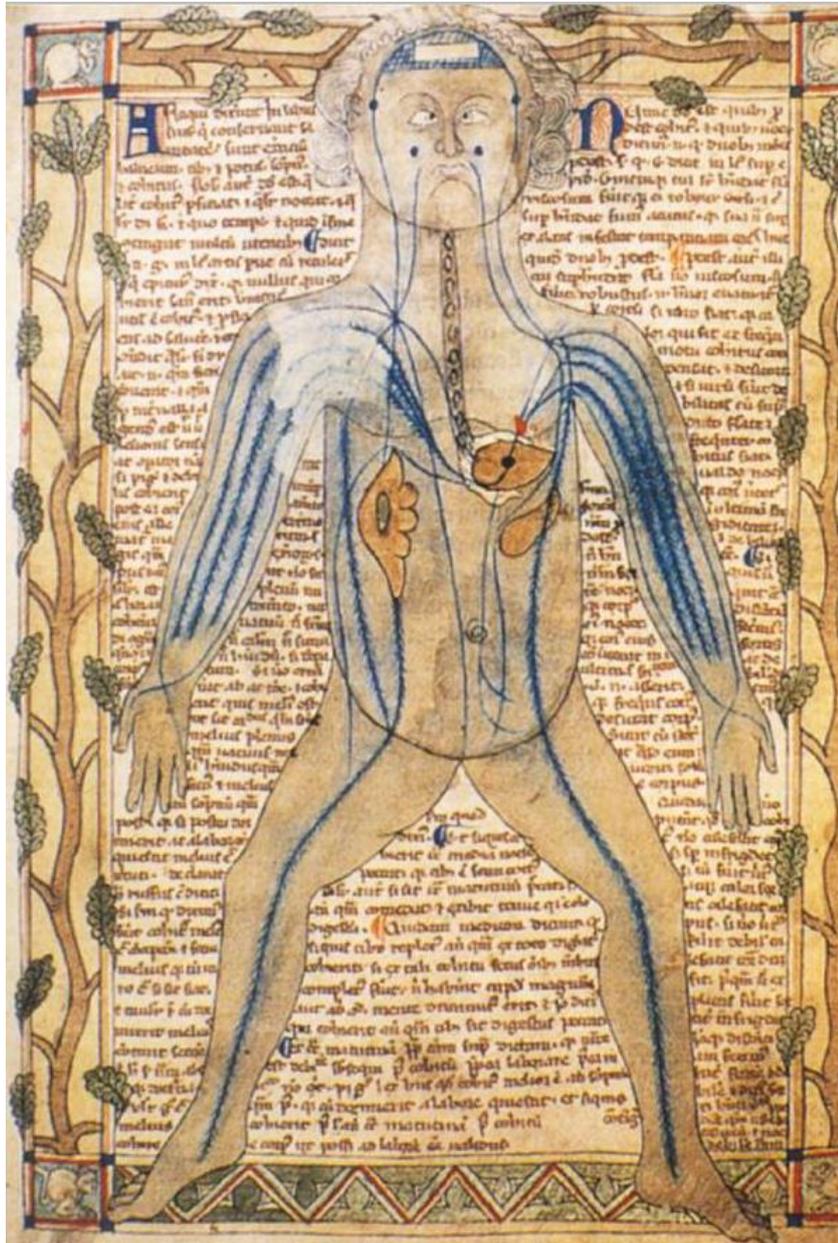
anatómia - z gréc. – „zasvätený dar, chrámový poklad“; v kresťanstve *kliatba* (vo význame zbavenie zasväteného daru - večnej *spásy*)

Anatólia - označenie starovekej *Malej Ázie*, najmä jej severozápadnej časti; pozri *umenie doby bronzovej*, *fenické umenie*; *starčevská kultúra*; *Catal Hüyük*, *Tarzus*; *grécka antická kultúra*

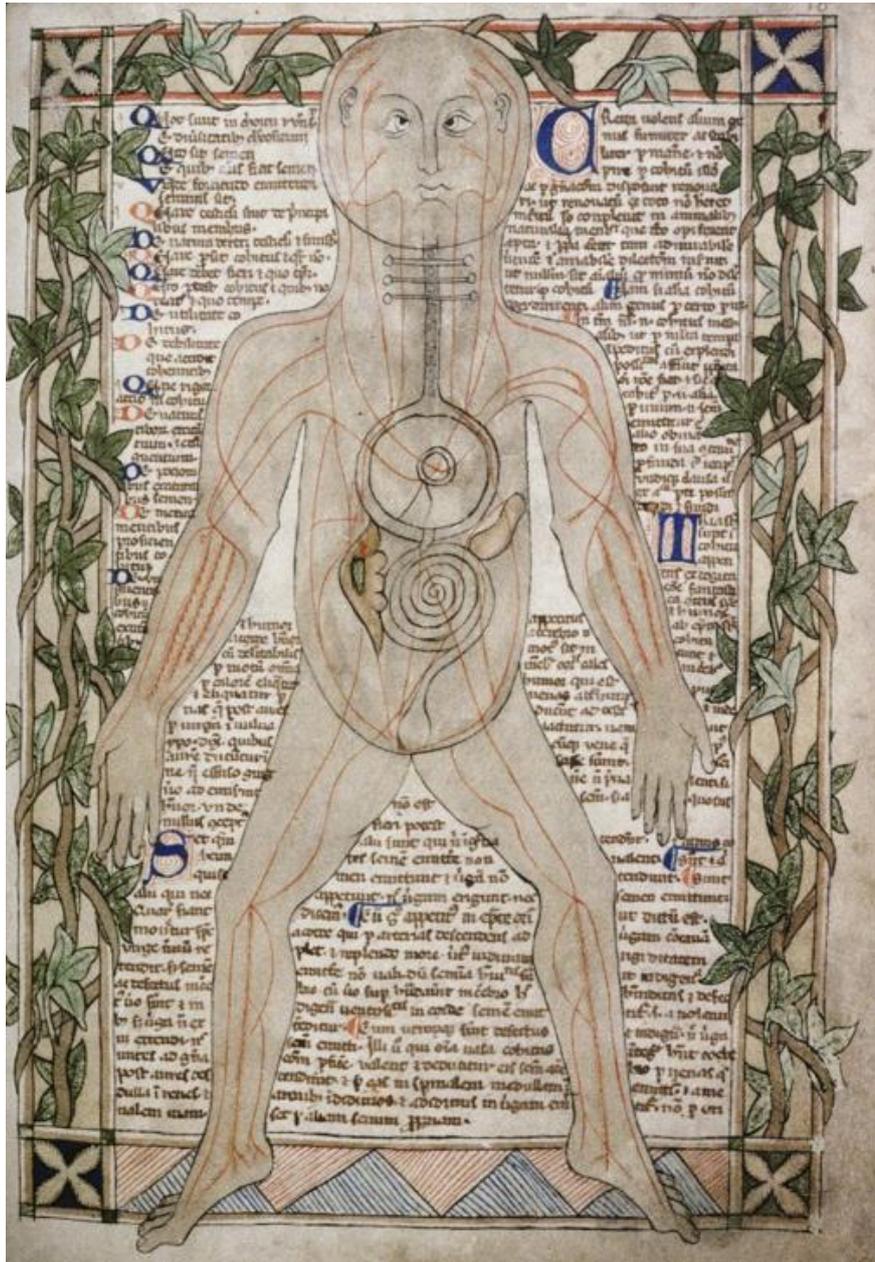
anatómia - 1. odbor biológie alebo medicíny, ktorý sa zaoberá štruktúrami a usporiadaním živých organizmov
2. *anatomické divadlo*

anatómia človeka - pozri *kozmický človek*; *L. da Vinci, plastinácia, kostra*

http://bodley30.bodley.ox.ac.uk:8180/luna/servlet/view/all/what/MS.+Ashmole+399?sort=Shelfmark%2CFolio_Page%2CRoll_%23%2CFrame_%23

Rozprava o ľudskom tele. Schéma tepien (lekársky rukopis MS. Ashmole 399, r. 1292)

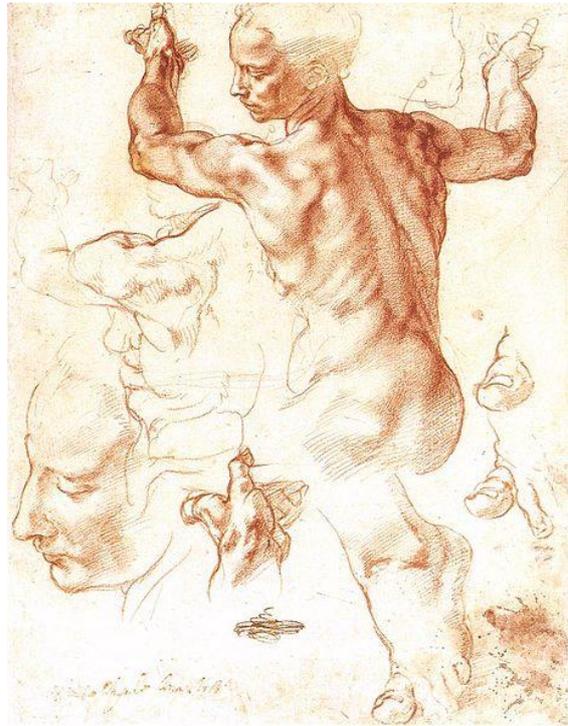

Rozprava o ľudskom tele. Schéma žíl (lekársky rukopis MS. Ashmole 399, r. 1292)

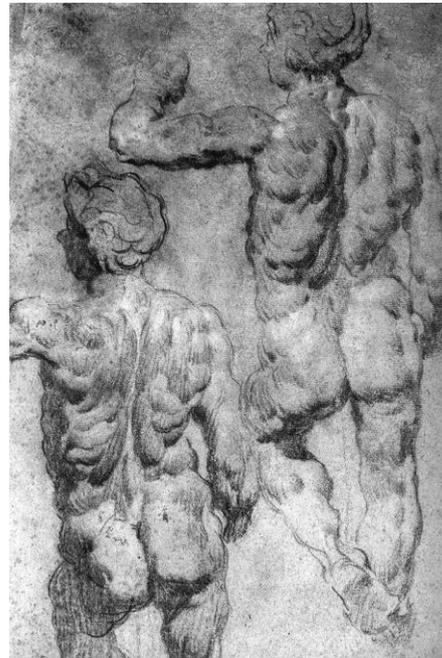
Rozprava o ľudskom tele. Schéma svalov (lekársky rukopis MS. Ashmole 399, r. 1292)

anatomická štúdia -

P. P. Rubens: Anatomická štúdia (17.st.)

Michelangelo: Štúdia k freske Líbyjskej Sibily (16.st.)

Michelangelo: Štúdia desnuda nad prorokom Danielom (1510-1511)

J. Tintoreto: Štúdia (16.st.)

anatomické divadlo - 1. *theatrum anatomikum*; drevené budy opatrené anatomickými nákresmi, kostrami, schémami a textami; v nich sa konali od čias *renesancie* verejné pitvy (prvá verejná pitva už 1330); na tradíciu anatomického divadla nadväzuje výstava *plastinátov*
2. obrazový typ (najmä talianske drevorezy z 14.-15.st., holandské maľby zo 16.-17.st.) s vyobrazením pitvy; nazývané aj *anatómie* (Rembrandt); pozri *holandské maliarstvo*

-tematika *pitvy*, rozšírená v *talianskom maliarstve* 15.-16.st. a *holandskom maliarstve* 16.-17.st.;
pozri *žáner*; *plastinát/plastination*; *Adam*; *Štyri fázy krutosti*

<http://rebloggy.com/post/art-anatomy-science-surgery-medicine-i-have-so-many-different-paintings-of-anato/37276394353>

Rozprava o ľudskom tele (rukopis MS Ashmole 399, 1292)

Rembrandt: Hodina anatómie doktora Tulpa (1632)

A. Backer: Anatomia doktora F. Ruyscha (1670)

A. Backer: Hodina anatómie Dr. Frederika Ruyscha (17.st.)

A. Vesalius: Frontispice spisu „De Humanis Corporis Fabrica“ (16.st.)

W. Hogarth: Štvrté Tretie štádium krutosti (rytina, 1751)

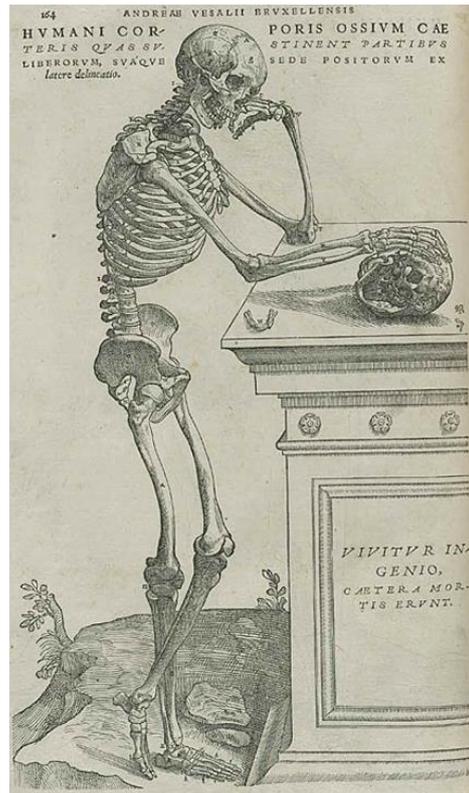

H. Podeswa: Anatómia doktora Tulpa (citácia Rembrandta, 2006)

anatomické ilustrácie - ilustrácie určené pre štúdium *anatómie* a využívané v medicíne; tým sa líšia od anatomických štúdií, ktoré vytvára *umelec* ako prípravu pre svoje dvoj či trojrozmerné dielo; niektoré anatomické ilustrácie však svojím poňatím presahujú čisto formálne vedecké hranice, najmä ak ich vykonáva pre konkrétne vedecké dielo kvalitný *umelec*; tak tomu bolo v časoch renesancie a baroka, ale aj neskôr; takým bol A. *Vesalius*, O. *Fialetti*

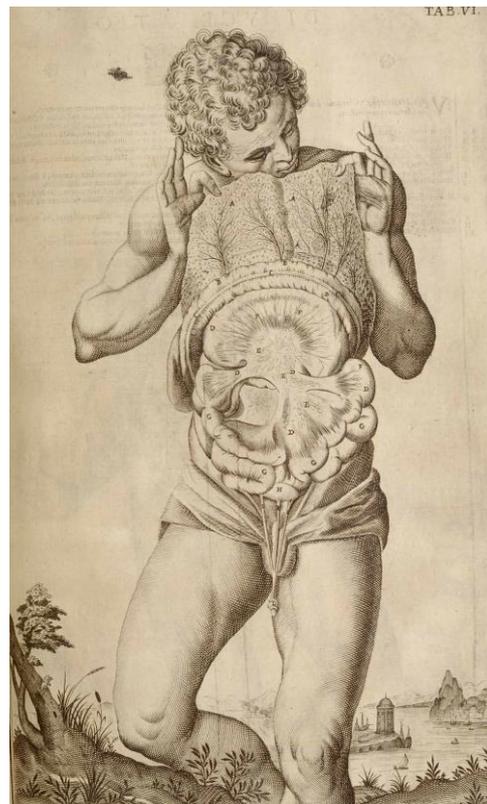
<https://abeautifulbook.wordpress.com/2011/09/01/illustrations-from-spigelius-de-humani-corporis-libri-decem-venice-1627/>

https://www.google.sk/search?q=Bonasone+Giulio&espv=2&biw=1855&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CCcQsARqFQoTCKiT-sOrj8YCFUG-FAod0KsAvw&dpr=1#tbn=isch&tbs=rimg%3ACaiPZxtmYc4fIjgMlxHjf3Y0FBHvYlvz7We7ls-0y7vmUR3er3gJ4caLE6Wka3a7geRl8Wvsnv1fGRyxKE1VIAPvqyoSCQyXEeN_1djQUEZABfN OU-83oKhIJEe9iW_1PtZ7sRmA84K11dTpgqEgmWz7TLu-ZRHREffNetVdMInioSCd6veAnhxosTEd2yNfuoO9MiKhIJpaRrdruB5GURXtohBV_1x6S0qEg nxa-ye_1V8ZHBGzwnm0yFcndSoSCbEoTVWUCm-rERtaVvO6TLdH&q=Bonasone%20Giulio

A. Vesalius: Anatómia človeka (ilustrácia z „De Humanis Corporis Fabrica“, 16.st.)

A. Vesalius: Kostra (ilustrácia z „De Humanis Corporis Fabrica“, 16.st.)

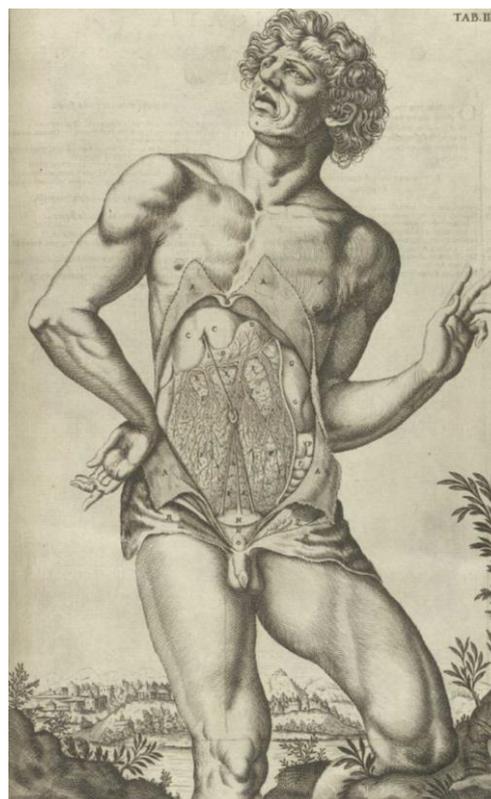

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

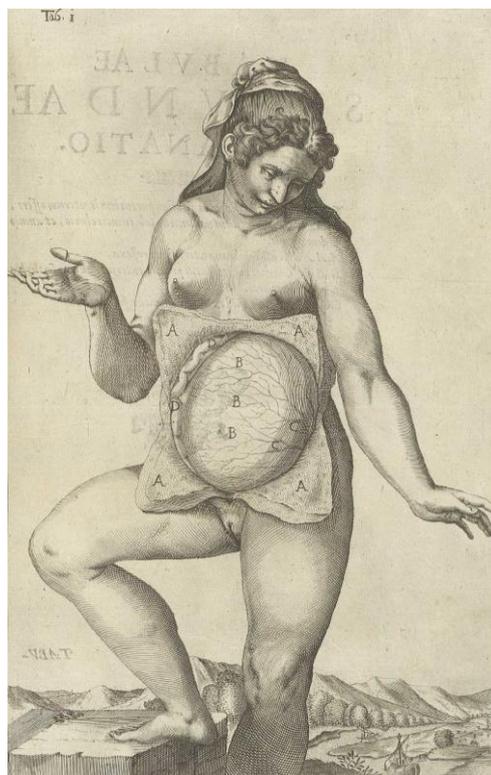
O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)
O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)
O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

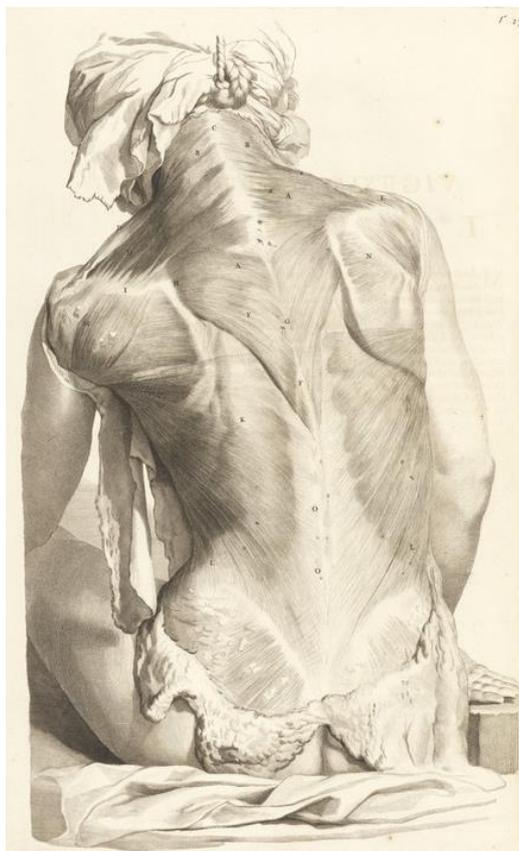
O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

O. Fialetti: Antomická štúdia (mediryt z Tabulae Anatomicae od Giulia Casseria, 1627)

J. Valverde de Amusco: Svalovec s kožou a nožom (rytina z Historia de la composicion del cuerpo humano, 1560)

G. de Lairese: Vigesima-septima tabula (anatomická ilustrácia, 1685)

Neznámy španielsky sochár: Dar matky (vosková figurína pre lekárske účely, 18.st.)

Anaxagoras z Klazomén - (†428/427 pr.Kr.) bol grécky predsokratovský *filozof*, ktorý preniesol filozofiu z maloázijských miest do *Atén*, kde prežil tridsať rokov (480/460 – 450/430) a ktoré musel opustiť, pretože ho obvinili z bezbožnosti; uchýlil sa do mesta Lampsakos, kde zomrel; bol učiteľom a priateľom Perikla a priateľom Euripida; jeho žiakom bol Archelaos a Metrodoros z Lampsaku

http://sk.wikipedia.org/wiki/Anaxagoras_z_Klazom%C3%A9n

G. B. Tiepolo: Anaxagoras (18.s.)

Andalúzia - arab.: الأندلس / al-'Andalus; španiel. Al-Ándalus; portugal. Al-Andalu; aragonézsky Al-Andalus, katalánsky Al-Àndalus; berbersky Andalus nebo Wandalus; pozri *Granada, Španielsko*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Al-Andalus>

andalúzski maliari - pozri *J. Sánchez de San Román; španielski maliari*

A

Matias de Arteaga

B

Gustavo Bacarisas

C

José Caballero

Júla Ceballos

Chema Cobo

Ángel María Cortellini

Hernán Cortés Moreno

Ángel Cousillas Barandiarán

E

Hernando de Esturmio

F

Joaquin Manuel Fernandez Cruzado

Pedro Fernández de Guadalupe

Fernando Toro

Alfonso Fraile

Maireles Francisco Vela

Francisco Muros Ubeda

José María Gutiérrez Franco

G

Martin Galvez
Rafael García Tejero
José Garnel
Felipe Gil Gil Gallango
Pedro Gil Mazo
Pedro Gomez a Gomez
Carlos González Ragel
Federico González a Tave

H

José Hernández (malier)

J

José Duarte
Juan Serrano Muñoz

L

Francisco Lameyer
Juan Lara
Paul Legot
Llordén
Lorente Francisco Roldán
Adolfo Lozano Sidro
Ángel López-Obrero Castiñeira

P

Francisco Pacheco
Guillermo Pérez Villalta
Manuel Mayol Rubio
Vicente Polero y Toledo
Alfonso Ponce de León
Rafael Esteban Pouillet
Manolo Prieto
Ramón Puyol Román
Victor Puyuelo

R

Lalo Relinque
José María Rodríguez de Losada
Juan Rodríguez García
Juan Rodríguez Jiménez
Juan de Roelas
Rafael Romero Barros
José del Patrocinio Romero Jiménez
Luis Rufo

S

Juan Sánchez de San Román
Salvador Sánchez Barbuda
Juan Miguel Sánchez
César Sastre
Agustín Segura
Juan Manuel Romero Seisdedos
Luis Sevill
José Ramón Silva Lagomazzini
Juan Suárez Ávila
Ricardo Summers Ysern
Hermenegildo Sutil

T

Rafael Tardío Alonso
Fernando Tirado
Cristobal Toral
Alonso Miguel de Tovar

V

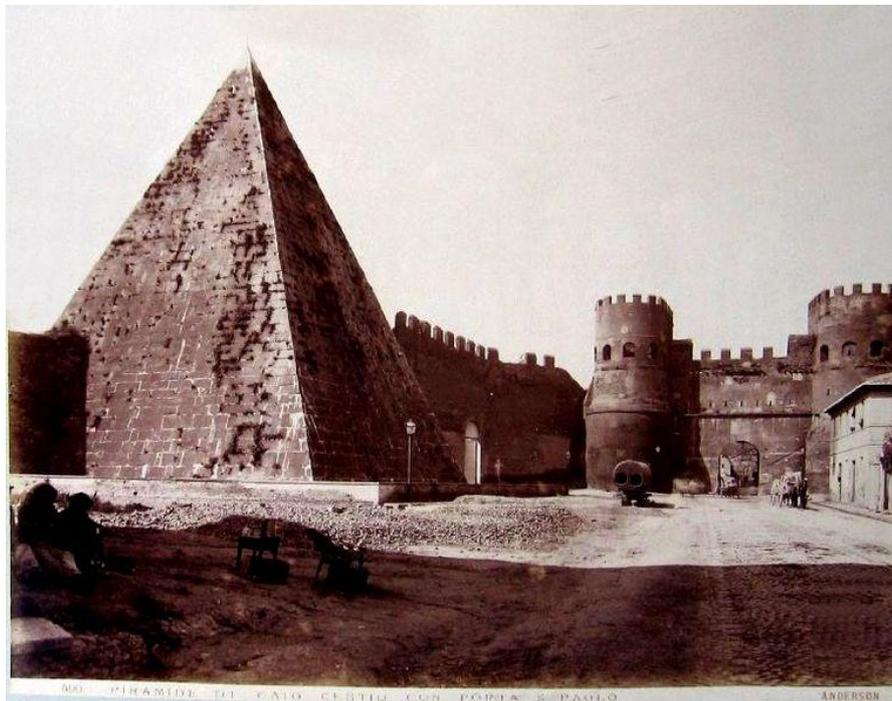
Joaquín Valverde Lasarte
Eulogio Varela Sartorio
Guillermo Vargas Ruiz
Manuel Vázquez del Águila
Daniel Vázquez Díaz
Vicente Vela
Juan Antonio Vera Calvo

Anderdon James Hughes -

http://twoway.st/facets/acquisition_from/Anderdon,%20James%20Hughes%20to%20The%20British%20Museum

Anderson James - (†1877); anglický fotograf; v Ríme založil rodinnou fotografickú firmu Fotografia Anderson a bol jedným z najaktívnejších fotografov v 2.pol. 19.st.

[http://cs.wikipedia.org/wiki/James_Anderson_\(fotograf\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/James_Anderson_(fotograf))

J. Anderson (fotografia): Cestiova pyramída (19.st.)

Anderson Sophie Gengembre - (†1903); britská maliarka francúzskeho pôvodu; špecializovala sa na žánrovú maľbu detí a žien, zvyčajne vo vidieckom prostredí; jej rané diela prejavovali silný záujem o botanické a iné detaily, čo mala spoločné s *prerafaelistami*, s ktorých hnutím bola voľne spojená; pozri *žánrová maľba, anglickí maliari*

http://en.wikipedia.org/wiki/Sophie_Gengembre_Anderson

https://www.google.sk/search?q=Sophie+Anderson&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=cylNEK2BBmBPOWM%253A%253BpESZpysF7FH7tM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.artmagick.com%25252Fpictures%25252Fpicture.aspx%25253Fid%2525253D5888%25252526name%2525253Dyoung-girl-with-a-garland-of-marguerites&source=iu&pf=m&fir=cylNEK2BBmBPOWM%253A%25252CpESZpysF7FH7tM%25252C_%25252C_&usg=__tOAdOg22G5lfF0SfbeulPWuTCn8%3D&ved=0CDwOyjc&ei=BqurVIC2CsXWarmJgKgF#facrc=_&imgdii=_&imgrc=cylNEK2BBmBPOWM%253A%253BpESZpysF7FH7tM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.artmagick.com%25252Fimages%25252Fcontent%25252Fanderson%25252Fhi%25252Fanderson1.jpg%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.artmagick.com%25252Fpictures%25252Fpicture.aspx%25253Fid%25253D5888%252526name%25253Dyoung-girl-with-a-garland-of-marguerites%253B570%253B700

S. G. Anderson: Príprava na ples (19.st.)

S. G. Anderson: Divá hrdlička (19.st.)

S. B. Anderson: Šchrezáda (1850-1900)